Au. xxv. de ci. di. Hec est illud quod non sacerdotes tantum
sed universa corporis Christi manducamus et sanguinem bibimus. Ego [illegible] quia
ego vivo propter patrem, et qui et ipse vivet. Et ad hoc ostendendum sub-
iungit: Sicut misit me pater etc. vivet propter me. Ac
si diceret: Vivo est sicut pater. Et ne ingenitum estimes
adiecit propter patrem. Patrem [illegible] principium [illegible] Que
autem dicit: Qui manducat me vivet propter me, non de vita
simpliciter hic dicit sed de approbata. Etenim et infideles vivunt
non manducantes de carne illa. Sed nec de resurrectione futura
hic dicit. Etenim omnes suscitabuntur, sed de gloria et mercede
[illegible]. Aug. Idem autem ait: Sicut manduco patrem et vi-
vo propter patrem, et qui manducat me et ipse vivet propter
me. Non enim filius participatione fit patris melior, sicut partici-
patione filii per unitatem corporis eius et sanguinis quam illa man-
ducatio potatioque significat nos efficimur meliores.
Sic ergo in dictum est: Vivo propter patrem, quia ipse de illo est, sic
detracta equalitate dictum est. Nec tamen eandem naturam et
suam equalitatem significat, sed gratiam mediatoris ostendit. Si autem
sic id accipitur Vivo propter patrem, quod alibi ait: Pater maior
me est, sic et ubi ita dixit: Sicut misit me pater etc. Ac si
diceret: Ut enim vivam propter patrem, id est ad illum tamquam ad ma-
iorem referam vitam meam, exinanitio mea fecit in qua me
misit. Ut autem quisque vivat propter me, participatio facit, quia
manducat me. Hyla. viii. de tri. De veritate igitur car-
nis et sanguinis Christi non est relictus ambigendi locus. Nunc
enim et ipsius domini professione et fide nostra vere caro est et vere sanguis
est. Hoc ergo vite nostre causa est, quod in nobis carnalibus manentem
[illegible] Christum habemus, victuris nobis per eum ea conditione qua vivit
ille per patrem. Si ergo nos naturaliter per eum vivimus, id est naturam
carnis sumus adepti, quomodo non naturaliter secundum spiritum in se
patrem habeat, cum vivat ipse per patrem. Per patrem autem vivit
dum nativitas nil alienum ei intulit diversumque naturam.
Au. Ut autem illum panem manducando vivamus, quia eternam
vitam ex nobis non possumus habere, de celo descendit.
Unde sequitur: Hic est panis qui de celo descendit. Hylarius v. de trin.
De pane hic dicit et ne virtus illi atque natura defecisse
videretur, carnem suam esse dixit, ut per hoc quod descendens de
celo panis est, non ex humana conceptione origo esse corporis eius
existimaretur, dum celeste corpus esse ostenditur. At vero cum panis
et assumpti per illum corporis est professio. Theo. Non enim pu-
rum deum comedimus, nam impalpabilis et incorporeus est, sed nec
purum hominis carnem comedimus, quia nil posset proficere.
Sed quia deus carnem sibi univit, caro eius vivificativa

existit. Non quia in dei naturam transiit, sed per quandam ig-
niti ferri consuetudinem, quia et ferrum manet et ignis actionem
ostendit. Sic et caro domini vivificativa est tamquam caro verbi
dei. Beda. Et ut ostenderet distanciam [illegible] et lucis [illegible]
[illegible] subiunxit: Non sicut patres vestri mandu-
caverunt et mortui sunt. Aug. Quod autem illi mortui sunt, ita
vult intelligi ut non vivant in eternum. Nam et temporaliter
illi morientur qui Christum manducant, sed vivent in eternum,
quia Christus est vita eterna. [illegible]
frumento et aliis hic xl. annis illorum vita consistere
[illegible] magis [illegible] facere potuit [illegible] illa
erat figure. Finem autem vita recipit, quia nil est
vita delectabilis hominibus. Unde et in terra longam vitam
promittebat. Hic autem vitam finem non habentem. Simul et
per hoc ostendit [illegible] mortis redemptionem per [illegible]
[illegible] vitam eternam [illegible]. Hec dixit
in syn. etc. Vel sicut plurimi [illegible] docet et
in synagoga et in templo [illegible] ubi iudei et omnes
qui [illegible]. Beda. Mystice autem Capharnaum
que interpretatur villa pulcherrima significat mundum, synagoga
iudaicum populum. Per hoc ostenditur quod dominus per mysterium incar-
nationis veniens in mundo apparens iudaicum populum multa docuit que
ipse intellexit. Aug.

Multi ergo au-
dientes ex dis-
cipulis eius dixerunt:
Durus est hic sermo,
quis potest eum audire?
Sciens autem Ihesus
apud semetipsum
quia murmurarent de
hoc discipuli eius dixit
eis: Hoc vos scan-

Talia loquitur Ihesus
non credidimus ad
magnitudinem [illegible] et ubi
aliud aliquid [illegible] comparare
[illegible] voluerit [illegible]
[illegible] et more hominis quod poterat
[illegible] dispensabat. [illegible]
[illegible] erat [illegible]
[illegible] distribuere [illegible]
[illegible] Unde dicitur: Multi ergo ex il-
[illegible] ex discipulis eius dixerunt:
Durus est hic sermo. Criso.
[illegible] difficile [illegible]
excedens eorum [illegible]
putabant enim eum [illegible]
ipsum loqui maiora [illegible]
[illegible] et dixit: Quis potest
eum audire? [illegible] seipsis [illegible]
quia non debebant. Au. [illegible]
[illegible] durum [illegible] hunc
sermonem [illegible]

dalizat? Si ergo
videritis filium
hominis ascendentem
ubi erat prius? Spiritus est
qui vivificat; ca-
ro autem non prodest
quicquam. Verba quae e-
go locutus sum vobis spiritus et
vita sunt. Sed sunt
quidam ex vobis qui non
credunt. Sciebat
enim ab initio qui
essent credentes et
quis eum traditurus esset.
Et dicebat: Propterea
dixi vobis quia nemo
potest venire ad me
nisi fuerit datum a patre
meo. Ex hoc multi
discipulorum eius abierunt
retro, et iam non cum illo
ambulabant. Dixit

sic oportebat ut diceret
quod non ab omnibus intelligeretur.
Secretum enim dei inten-
tos debet facere non adversos.
theophilus Cum audiret quod dis-
cipuli eius murmurabant, in-
tellexit hos qui actu erant
discipuli, sed hos qui in habitu
et figura videbat ab eo
recessuri. Non enim discipuli
erant quidam ex plebe
qui dicebantur eius discipuli,
qui multo tempore cum discipulis
incedebant. Augustinus Cum autem
apostolus se ita diceret ut
ab illo non audiret, sed
ille qui novit ipse per eos
apostolus per semetipsum ipsum audie-
bat. unde Sciebat autem
Iesus quis etc. Hoc vos
scandalizat. Alchuinus Quod scilicet di-
xi vobis manducare car-
nem meam et bibere sanguinem meum.
Crisostomus Erat autem hoc sue
deitatis signum occulta in medio
proferre. Augustinus Si ergo videritis filium hominis
ascendentem ubi erat prius. sup-
ple quid dicetis. Sic in Na-
thanaele fecit dicens:
Quia dixi tibi vidi te sub
ficu credis, maiora
his videbis. Non ergo
questiones quibus copulat
sed magnitudine dogmatum
et multitudine eos convincere
vult. Non ergo discipulos
in scandalum mittere volens
non dixerunt eundem
Ioseph natum non sapi-
entes quod dicebat. Qui e-
nim credituri erant quem de
celo descendere et illuc
ascendit facilius

sed dicit sed eorum scandalum solvere volens.

ergo Iesus ad duodecim: Numquid
et vos vultis
abire? Respondit ergo ei
Simon Petrus: Domine,
ad quem ibimus? Verba
vitae aeternae habes,
et nos credimus et cognovimus
quia tu es Christus
filius Dei. Respondit eis
Iesus: Nonne ego
vos duodecim elegi, et
unus ex vobis
diabolus est? Dicebat
autem de Iuda Simo-
nis Scariothis.
Hic enim erat eum
traditurus, cum esset
unus ex duodecim.

attendebat his quae dice-
bant. Augustinus Vel aliter. Hic
solvit quod illos moverat. Illi
enim putabant erogaturum
corpus suum. Ille autem dixit se
ascensurum in celum utique inte-
grum. Cum videritis filium hominis ascen-
dentem ubi erat prius. Certe vel tunc vide-
bitis quia non eo modo quo putatis
erogat corpus suum. Certe quia gratia
eius non consumitur morsibus.
Filius autem hominis Christus ex virgine
Maria hic cepit in terra ubi
carnem assumpsit ex terra.
Quid ergo sibi vult quod ait:
Cum videritis filium hominis etc.
nisi ut intelligamus unam personam
esse Christum deum et hominem, non duas,
ne fides nostra sit quaternitas
sed trinitas. Sic ergo erat
filius hominis in celo quomodo fi-
lius dei erat in terra; filius
dei in terra in suscepta car-
ne, filius hominis in celo in unitate
persone. theophilus Non ergo ut putes
quod de celo corpus Christi de-
scendit; hoc enim Marcio-
nis heretici et Apollinaris
dogma. Sed quia unus erat et idem
filius hominis et dei. Crisostomus Post-
hec enim et aliam solutionem in-
ducit dicens: Spiritus est qui vivifi-
cat, non prodest quicquam. quod tale est:
spiritualiter oportet ea de me au-
dire. Qui autem audit carnaliter
nil proficit. Est autem carnaliter
intelligere simpliciter ea quae proposita sunt videre et nil plus ymaginari. fut
Oportet autem non ita iudicare sed omnia mysteria
interioribus oculis inspicere, quod est spiritualiter audire. Car-
nalis enim erat dubitare quomodo potest nobis carnem dare
manducare. Quid ergo? Non est vera caro? Immo utique.
Quid ergo ait: Caro non prodest quicquam? Non de sua carne
dicit, sed de his qui carnaliter accipiebant quae dicebant.

Vel aliter. Caro non prodest quicquam, sed quomodo illi intellexerunt.
Carnem quippe sic intellexerunt, quomodo in cadavere dila-
niatur, aut in macello venditur, non quomodo spiritu ve-
getatur. Accedat spiritus ad car[nem], et prodest plurimum.
Nam si caro nihil prodesset, Verbum caro non fieret ut ha-
bitaret in nobis. Sed per carnem spiritus aliquid egit in nobis. Aug.
x. de civ. Dei. Non enim caro per seipsam mundat, sed per
Verbum a quo suscepta est. Quod cum sit principium, omnia suscepta anima
et carne, et animam credentium et carnem mundat. Aug.
de verbis Domini. Spiritus est qui vivificat. Caro non prodest quicquam. Sicut illi intellexerunt
carnem. Non sic do ad manducandum carnem meam.
Quia nec carnem delusis sensibus, sed carnem [?]. Verba
quae ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Criso. Idest spiritualia, nil
habentia carnale, neque consequentiam naturalem, sed erepta
sunt ab omni tali necessitate quae in terra, et a legibus quae hic posi-
tae sunt. Aug. Si ergo intellexisti spiritualiter, spiritus et vita sunt
tibi. Si intellexisti carnaliter, et sic spiritus et vita sunt. Dixit
enim Dominus hoc commendasse in carnis suae manducatione
et potatione sanguinis sui, ut in illo maneamus et ipse
in nobis. Hoc autem quis facit nisi caritas? Caritas autem Dei
diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui est in nobis. Ergo spiritus est
qui vivificat. Criso. Et quia de carnalibus audientibus supra lo-
cutus est, subiungit: Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt.
Dicens quidam, discipulos excepit. Sua autem dignitate
omnia occulta revelans. Aug. Non dixit: Sunt quidam
ex vobis qui non intelligunt, sed causam dixit quare non intelligant.
Propheta enim dixit: Nisi credideritis, non intelligetis. Nam quomodo re-
sistit quomodo vivificat? Adversarius enim radio lucis
quo penetrandus est, non avertit aciem, sed claudit mentem.
Credant ergo et aperiant, et illuminabuntur. Criso. Ut dis-
cas quoniam ante haec illa et non postquam permanserunt et scan-
dalizati sunt haec cognoscebat, subiungit Evangelista: Sciebat
enim ab initio Iesus qui essent credentes etc. Theoph. Volens per hoc
nobis ostendere Evangelista quod ante constitutionem mundi omnia cognoscebat,
quod divinitatis erat indicium. Aug. Sed cum distinxisset non
credentes a credentibus, exposuit causam quare non credunt:
Et dicebat: Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei
datum a Patre meo. Criso. Quasi dicat. Non turbant me, nec stupo-
rem inferunt qui non credunt. Novi quibus dedit Pater. Dicit
autem hoc ut ostendat quoniam illorum gratiam acquisitam esse di-
cebat, et ut suadeat eis quod Patrem eius existiment
Deum et non Ioseph. Aug. Est et credere datum nobis.
Non enim nihil est credere. Si autem magnum est, gaude quia

credidisti, sed noli extolli. Quid enim habes quod non
accepisti? Aug. de praedest. sanctorum. Hoc autem donum
quibusdam dari, et quibusdam non dari, omnino non dubitat
qui non vult manifestissimis sacris litteris repugnare. Cur
autem non omnibus detur, fidelem movere non debet qui credit ex
uno omnes isse in condemnationem iustissimam, ita ut
nulla esset Dei iusta reprehensio etsi nullus inde liberaretur.
Unde constat magnam esse gratiam quod plurimi liberantur.
Cur autem istum potius quam illum liberet, inscrutabilia sunt
iudicia eius et investigabiles viae eius. Sequitur. Ex
hoc multi discipulorum eius abierunt retro etc. Aug. Non dixit Criso
recesserunt, sed abierunt retro. Ab ea quae in virtute
et auditione, sed quod habebant olim per fidem perdi-
derunt. Aug. Praecisi a corpore vitam perdiderunt,
quia forte in corpore non fuerunt, omnino non credentes,
et ipsi reputati sunt. Abierunt. Aug. Retro non
non pauci sed multi post Sathanam, non post Christum,
quomodo de quibusdam feminis dicit apostolus: Quaedam conversae sunt
retro post Sathanam. Petrum autem non repulit Dominus retro
ire post Sathanam, sed fecit ire post se. Criso. Quaeret aliquis
quid commodi erat illa dispensandi [?] malorum.
Multa quidem utilitas et necessitas. Quia enim in-
stabant cibum corporalem petentes, et eius qui sibi
prius datus est reminiscentes, ostendit quoniam omnia illa
typus erant, meminit cibi spiritualis. Non ergo scanda-
lizari oportebat, sed interrogare. Sed in [?] erat.
Et ex illorum amentia scandalum fuit, non in diffi-
cultate eorum quae dicebantur. Aug. Aliis forte
et sermo est ad consolationem meam, quia aliquem contingit
ut homo dicat verum, et quod dicit non capiat ille, et
qui audiunt scandalizentur et discedant. Poeni-
tet autem hominem dixisse quod verum est. Dicit enim apud se
homo: Non debuit sic dicere. Ecce Domino contingit. Dixit
et perdidit multos. Sed non turbatus est ipse, quia ab initio
noverat qui non essent credentes. Nobis [?] contin-
git, perturbamur. Solacium in Domino inveniamus, et tamen cau-
te verba dicamus. Beda. Sciebat autem Dominus de
aliis discipulis an vellent abire, sed tamen eos
interrogavit ut fides illorum innotesceret, et aliis
imitanda proponeretur. Unde sequitur: Numquid et vos
vultis abire? Criso. Per hunc autem modum opor-
tebat eos trahere. Nam si eos laudasset, putassent
[?] ad humanum existimantes se gratiam Christo fecisse.

eu nō relinquendo ... Omnes uos se nō indi
ge eor sequela magis ... eos detinuit. Nō aūt
eis dixit abite .i. n. cogit eos expellere. Sz int
rogauit eos an uellent abire. auferens eis
uī 7 necītē 7 nolens eos uerecundia coartari.
Ex necitē .n. detinui par ē ac si abyrent. Pe
tr' aūt fidī amator amicicie ɔseruator p
toto uniuz collegio. Dn̄e ad quē ibim'? Aug'.
Q. d. Repellis nos a te da nob' aliū a te.
Ad quē ibim' si te relinquim'? Crisost'. h' aūt illu
mitte amicicie ostendunt. q. f. xpc amabilior e
rat q pr̄es aut matres. Deinde n̄ uideat h'
ipsa dicere. q2 nō certo q' eos recepent subiungit.
Vba uite et'ne hes. Audiens et magistr̄ di
cte quod resuscitabo e. 7 habebit uitā et'. Onde
se recedere eorū q' dicta sunt. ubi eos 7 iudei qui
dicebat. hic ē filius ioseph. h' it dr̄. 7 nos cred
q2 tu es xpc filius dei. Aug'. Credim' .n. ut cogn
oscam'. Nā si p'' cognoscere deīn credere uellem' n
cognoscerem' n' credere nolem'. q2 tu es xpc filius dei
q2 tu es ipsa uita et'na. 7 nō das i carne et
sangne tuo n' q tu es. Aug'. Q'a il' petrus
dixerat. 7 nos credim'. ut de collegio crederent
excepit iudā. Vn se. Respondit eis ihc. Nōne
ego uos elegi xii. 7 unus ex uob' diabolus ē. Q'd a
d' tale ē. Nē estimetis qui secuti estis me. nō
redarguā malos. Dignū ē aūt querere quē hic
nul dnō dixit. h' supra formidantes dixit. Aug'.
E dn̄e. Sz modo petrus audiat. Vade retro me
sath. 7 io timore n' huiuo. Nā 7 nō dr̄. Vn' ex
uob' me tradet h' dya ē. Ius nesciebant q
dicebat. h' malicia estimabat uitam solum.
Accidit aūt h' x'' gentiles insipient. Nō enim
electio eius ut imp'e & his q' sunt futura. h' i uo
... Beda. ut di q ad aliud
elegit xi. 7 ad a' unū. xi. elegit ut i apli
ca dignitate pseuerarent. Vnū elegit ut p
ditionis eius officiū salutē operet' humani generis.

Aug'. Electus .n. ē ute de q' nolente 7 nesciente ad
magnū bonū fiet. Sic .n. mali male utunt
bonis opib' dei. sic eg° deus bn̄ utit mal' opib'
dei hominū. Quid iuda p'' ... h' melio ... bn̄
usus e do. Tradi e permisit ut nos redimeret.

Nisi

POST hec ambulabat ihc in galileam. Non enim volebat in iudeam ambulare. quia querebant eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies festus iudeorum scenophegia. Dixerunt autem ad eum fratres eius. Transi hinc et vade in iudeam ut et discipuli tui videant opera tua que facis. Neo quippe in occulto

Pot 7 sic intelli q' ait. xii. elegi. Quia ɔsecr
7 uis duodenari' eor q' p' iiii. cardines mundi
totū fiant di ... nunciati. Nō aūt q2 pst unu
ex. io ille nun ... honore adept' ē. sed a in locū
penitus ali' subrogat' ē. Greg'. xii. mor'. Capitis c
no' e censet' cor' cu' de pesso hoie dr̄. Vn' ex uob'
dyab' ē. Vn ex q' certe dicas. Dicebat at de iu
da symo. s. sca. 7c. Crisost'. Considera xpi sapientia. h' n.
eu x'' manifestauit ne ineccundi faciat. 7 sic lu
giosior fiat. nz late pmulit. ne estimās se late
sic ide opet. Aug'.

VII

Futurū erat ut
eas fidel' x' abscon
deret se a psecutorib3
7 inueniret. 7 ne illis p cri
mine obiicet latibulū pos
sit i capito q' i me ɔfi
maret. Vn dr̄. Post hec ambu
labat ihc 7c. h' illos ɔuenio
7 tēp'. ut declaret q'' uit in
mē multa g'i 7 sic portant.
Iudea aūt 7 galilea regio
nes sunt palestine p'ui
cie. h' iudea ē dicta a tribu
iuda. Nō tm̄ solū illa re
gio q' tribus iuda. h' 7 illa q
tribus beniamin possidebat.
Iudea dicta ē q2 ex tribu iu
da reges oriebantur. Gali
lea u' dr̄ eo q' lacteū
p'p' i. candidatū gignat.
Galilea .n. grece latine
lac dr̄. Aug'. Sz ait h' do'
dixit q. nō posset x' ambulare
int' iudeos 7 n' occidi ab
eis. Hanc .n. ptnē qn
noluit demonstrauit. h' in fir
mitas pbebat ex'' Nō .n.
... pdidat ptate. h' ɔ
solabat' nrām fragilitate.
Crisost'. Sz 7 i' ē dicere quā
q' deitatis ondebat 7
q' humanitatis. 7 ei fugiebat
psecutores 7 appebat

dit h̄s

M379
7051